

LES 13

ANOMALIAE

A. GRAMMATICA

Sommige substantiva hebben een enigszins afwijkende declinatie.

ὁ / ἡ βοῦς – rund

	singularis	pluralis
nom.	βοῦς	βόες
gen.	βοός	βοῶν
dat.	βοί	βουσί(v)
acc.	βοῦν	βοῦς
voc.	βοῦ	βόες

ὁ / ἡ οἶς – schaap

	singularis	pluralis
nom.	οἶς	οἶες
gen.	οἶός	οἶῶν
dat.	οἶί	οἶσί(v)
acc.	οἶν	οἶς

ἡ ναῦς – schip

	singularis	pluralis
nom.	ναῦς	νηες
gen.	νεός	νεῶν
dat.	νηί	ναυσί(v)
acc.	ναῦν	ναῦς
voc.	ναῦ	ναῦς

ἡ γραῦς – oude vrouw

	singularis	pluralis
nom.	γραῦς	γράεις
gen.	γραός	γραῶν
dat.	γραί	γραυσί(ν)
acc.	γραῦν	γραῦς
voc.	γραῦ	γραῦς

Ζεύς – Zeus

	singularis
nom.	Ζεύς
gen.	Διός / Ζηνός
dat.	Δί / Ζηνί
acc.	Δία / Ζήνα
voc.	Ζεῦ

ὁ υἰός – zoon

	singularis	pluralis
nom.	υἰός	υἱεῖς
gen.	υἱέος	υἱέων
dat.	υἱεῖ	υἱεσι(ν)
acc.	υἰόν	υἱεῖς
voc.	υἱέ	υἱεῖς

Verdere bijzonderheden in de declinatie der substantiva:

- ἡ θρίξ, gen. τριχός – haar, heeft in de gehele verbuiging τριχ-, maar dat. plur. θριξί(ν).
- Ἀπόλλων en Ποσειδών hebben acc. op -ωνα of -ω en voc. op -ον.
- τὸ δάκρυον – traan, heeft dat. plur. δάκρυσι(ν) (zoals τὸ δάκρυ).
- ὁ μάρτυς, gen. μάρτυρος – getuige, heeft dat. plur. μάρτυσι(ν).
- ὁ χρώς, gen. χρωτός – huid, heeft dat. sing. χρῶ naast χρωτί.

De adiectiva πολύς en μέγας hebben een onregelmatige verbuiging.

πολύς – veel

	s i n g u l a r i s		
	masculinum	femininum	neutrum
nom.	πολύς	πολλή	πολύ
gen.	πολλοῦ	πολλῆς	πολλοῦ
dat.	πολλῶ	πολλῇ	πολλῶ
acc.	πολύν	πολλήν	πολύ
	p l u r a l i s		
	masculinum	femininum	neutrum
nom.	πολλοί	πολλαί	πολλά
gen.	πολλῶν	πολλῶν	πολλῶν
dat.	πολλοῖς	πολλαῖς	πολλοῖς
acc.	πολλούς	πολλάς	πολλά

μέγας – groot

	s i n g u l a r i s		
	masculinum	femininum	neutrum
nom.	μέγας	μεγάλη	μέγα
gen.	μεγάλου	μεγάλης	μεγάλου
dat.	μεγάλῳ	μεγάλῃ	μεγάλῳ
acc.	μέγαν	μεγάλην	μέγα
	p l u r a l i s		
	masculinum	femininum	neutrum
nom.	μεγάλοι	μεγάλαι	μεγάλα
gen.	μεγάλων	μεγάλων	μεγάλων
dat.	μεγάλοις	μεγάλαις	μεγάλοις
acc.	μεγάλους	μεγάλας	μεγάλα

B. VOCABULARIUM

ἅγιος	heilig	Ἴων, -ωνος, ὁ	Ioniër
ἄήρ, -έρος, ὁ	lucht	κέρας, -ατος, τό	hoorn
Αἰγέυς, ὁ	Aegeus	Κόλχος, ὁ	Colchiër
αιθήρ, -έρος, ὁ	aether	κρούω	slaan
Ἀμαζών, -όνοσ	Amazone	κυβερνάω	besturen
Ἀργοναύτης, ὁ	Argonaut	κύων, κυνός, ὁ	hond
Ἀργώ, -οῦς, ἡ	Argo	Λαέρτης, ὁ	Laertes
ἄριστερός	linker	μᾶλλον ἢ	meer dan
ἀσέβεια, ἡ	goddeloosheid	μέγας, -άλου	groot
Ἄτρεϋς, ὁ	Atreus	Μενέλαος, ὁ	Menelaus
ἀφανής	onzichtbaar	Μήδεια, ἡ	Medea
βακτηρία, ἡ	stok	Μυκῆναι, αἱ	Mycene
βασίλεια, τά	paleis	ναυμαχέω	een zeeslag leveren
βασίλεια, ἡ	koningin	ναῦς, νεώς, ἡ	schip
βλάπτω	benadelen	νεότης, -τος, ἡ	jeugd
βοῦς, βοός, ὁ	rund	νίζω	wassen
γένος, -ους, τό	geslacht, soort	Ὀδυσσεύς, ὁ	Odysseus
γέφυρα, ἡ	brug	οἰκίτωρ, -ορος, ὁ	bewoner
Γοργώ, -οῦς, ἡ	Gorgo	Ὀλύμπιος	Olympisch
γυνή, -ναικός, ἡ	vrouw	πολύς	veel
δακρύω	wenen	πτωχός	bedelaar
δεξιός	rechter (adj.)	Ῥόδιος, ὁ	Rhodiër
διαλέγομαι	een gesprek voeren	σκηπτρον, τό	staf
ἔλαιον, τό	olijfolie	στέαρ, -ατος, τό	vet
ἐλαύνω	voortdrijven, rijden	συγγενής	verwant
Ἑλληνικός	Grieks	σωτηρία, ἡ	redding
Ἐρυσθεύς	Erystheus	Τίφυς, ὁ	Tiphys
εὐδόκιμος	beroemd	τρίτος	derde
Ζεὺς, Διός, ὁ	Zeus	τύπτω	slaan
Ἥλιος, ὁ	Helius	υἱός, υἱέος, ὁ	zoon
Ἠπειρος, ἡ	Epirus	ὑπέρ c. gen.	voor, over
Θησεύς, ὁ	Theseus	φύλαξ, -κος, ὁ	wachter
Ἰάσων, -ονος, ὁ	Jason	φυλάττω	bewaken
Ἰστρος, ὁ	Donau	χειμών, -ῶνος, ὁ	winter

χείρ, -ός, ή

hand

χρίω

zalven, insmeren

C. OEFENINGEN

Thema's

a. Vertaal in het Nederlands

1. Ὁ ἱερεὺς τῷ Διὶ μέγαν βοῦν ἐθύσατο ὑπὲρ τῆς τοῦ υἱέος σωτηρίας.
2. Ἐν τῇ Ἀργοί, τῇ τοῦ Ἰάσονος νηί, οἱ τῶν Ἑλλήνων ἥρωες ἐπὶ τὴν τῶν Κόλχων χῶραν ἔπλεον· ἀπὸ ταύτης τῆς νεώς, τῆς Ἀργοῦς, οἱ ναῦται Ἀργοναῦται ὀνομάζονται.
3. Τίνες ἦσαν οὗτοι οἱ ἥρωες; καὶ ὑπὸ τίνος ἡ ναὺς ἐκυβερνήθη; Τίφως κυβερνήτης ἦν· σὺν αὐτῷ Ὀρφεύς, Πηλεὺς, Ἑρακλῆς, Θησεύς, Λαέρτης, ὁ Οδυσσεὺς πατήρ, καὶ πολλοὶ καὶ ἄλλοι εὐδόκιμοι ἄνδρες τῶν Ἑλλήνων τὸν πλοῦν ἐποίησαντο.
4. Τίνες τοῦ Ἀτρώος υἱεῖς; Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος, μεγάλοι βασιλεῖς, ὁ μὲν τῶν Μυκηνῶν, ὁ δὲ τῆς Σπάρτης.
5. Ὁ χρόνος πολλὰ ποιήματα Σαπφοῦς ἀφανῆ πεποίηκεν.
6. Μήδεια, ἡ Αἰγέως γυνή, ἔπειθε τὸν βασιλέα τὸν υἱὸν¹ φαρμάκῳ φονεύειν.
7. Ὁ μέγας βασιλεὺς² τῇ γυναικὶ δακρυούση ἄγγελον πέμψας³ ἔλεγε τάδε⁴: ὦ γύναι, τίνα τῶν συγγενῶν ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου λῦσαι βούλει; ἡ δὲ γυνή· ἐκ πάντων, ἔφη, τὸν ἀδελφόν.
8. Ἡ τῆς Γοργοῦς κεφαλὴ ἦν ἐν τῇ τῆς Ἀθηνᾶς ἀσπίδι.
9. Ζεὺς ἦν, Ζεὺς ἐστί, Ζεὺς ἔσσεται, ὦ μέγαλε Ζεῦ!
10. Πρὸς Διὸς⁵ πάντες ξένοι καὶ πτωχοὶ εἰσιν.
11. Τῷ Διὶ τῷ σωτήρι οἱ τῶν βοῶν νομῆς μέγαν καὶ μέλανα⁶ βοῦν ἔθυσαν.

1) τὸν υἱὸν: Theseus, de zoon uit het eerste huwelijk van Aegeus.

2) μέγας βασιλεὺς: de gebruikelijke aanduiding van de Perzische koning.

3) δακρυούση... πέμψας: participia vertalen we bij voorkeur met een bijzin, maar als het er meerdere zijn wordt de zin in het Nederlands gauw onoverzichtelijk en is het beter de zin in kleinere zinnen op te delen.

4) ἔλεγε τάδε: lett. 'hij zei deze dingen', beter 'hij zei het volgende', nog beter 'hij berichtte het volgende', het gaat immers om de inhoud van de brief.

5) πρὸς Διὸς: lett. 'bij Zeus', d.w.z. 'onder Zeus' bescherming'.

6) μέγαν καὶ μέλανα: καὶ blijft hier onvertaald. Het Grieks zegt van een mooie

12. Ταύτη τῆ χειρὶ τὴν μητέρα ἐφόνευσας, ὦ Ὀρέστα.
13. Ὁ ἅγιος Νικόλαος διὰ τῆς πόλεως παρὰ τὰς οἰκίας ἐλαύνει ἐπὶ λευκοῦ ἵππου, μέγα σκῆπτρον ἐν χερσὶν ἔχων. Τοῖς μὲν σώφροσι παισὶ χαρίεντα δῶρα φέρει, τοῖς δὲ κακοῖς ζημίαν καὶ βακτηρίαν· ταύτη ὑπὸ τοῦ οἰκέτου αὐτοῦ, τοῦ μέλανος Πέτρου, τύπτονται.
14. Ὁ πατὴρ τῆ χειρὶ ἔκρουσε τὰ τοῦ υἱόσ ὄτα· ὁ δὲ υἱὸς τὸ οὖς ἔτριβεν.
15. Οἱ Πέρσαι πολλάκις καὶ μεγάλαις ναυσὶ ναυμαχήσαντες ὑπὸ Θεμιστοκλέους νενίκηνται.
16. Ἐν ταῖς τῶν Μοσσυνοίκων οἰκίαις στέαρ ἦν τῶν δελφίνων τούτω οἱ Μοσσύνοικοι ἐχρίοντο ὥσπερ οἱ Ἕλληνες τῶ ἐλαίῳ.

a. Vertaal in het Grieks

1. De priester offerde (a. med.) aan Zeus een groot rund voor de redding van zijn zoon.
2. In de Argo, het schip van Jason, voeren de helden van de Grieken naar het land van de Colchiërs; naar dat schip, de Argo, worden de schippers Argonauten genoemd.
3. Wie waren die helden? En door wie werd het schip bestuurd? Tiphys was de stuurman; met hem maakten (a. med.) Orpheus, Peleus, Heracles, Theseus, Laertes, de vader van Odysseus, en veel andere beroemde mannen van de Grieken, de zeereis.
4. Wie zijn de zonen van Atreus? Agamemnon en Menelaus, grote koningen, de één van Mycene, de ander van Sparta.
5. De tijd heeft veel gedichten van Sappho onzichtbaar gemaakt.
6. Medea, de vrouw van Aegeus, overreedde de koning zijn zoon met vergif te vermoorden.
7. De grote koning zond aan zijn vrouw, omdat zij bleef wenen, een boodschapper en hij zei het volgende: O vrouw, wie van uw verwanten wilt gij loslaten uit de gevangenis? En de vrouw zei: Van allen mijn broer.
8. Het hoofd van Gorgo was op het schild van Athene.
9. Zeus was, Zeus is, Zeus zal zijn, o grote Zeus!

blonde vrouw καλή καὶ ξανθὴ γυνή.

10. Bij Zeus zijn alle vreemdelingen en bedelaars.
 11. Aan Zeus de redder offerden (a) de herders van de runderen een groot zwart rund.
 12. Met die hand hebt gij, Orestes, uw moeder vermoord.
 13. De heilige Nikolaas rijdt door de stad langs de huizen op een wit paard, terwijl hij een grote staf in zijn handen houdt (partic.). Aan verstandige kinderen brengt hij leuke geschenken, aan stoute kinderen straf en een stok; daarmee worden zij door zijn knecht, zwarte Piet, geslagen.
 14. De vader sloeg met zijn hand de oren van zijn zoon; de zoon wreef zijn oor.
 15. Ofschoon de Perzen dikwijls zelfs met grote schepen een zeeslag hadden geleverd (part. aor.), zijn zij door Themistocles overwonnen.
 16. In de huizen van de Mossynoeci was vet van (de) dolfinen; daarmee zalfden de Mossynoeci zich zoals (de) Grieken met olijfolie.
-